

CATECHISMUS ZONDAG 1 VRAAG 1 (VERVOLG-4)

Ds. D. Chr. Overduin

27 september 1987

Catechismus zondag 1 vraag 1 (vervolg-4)

Schriftlezing: Psalm 23

Zingen: Psalm 17 : 4
32 : 4
147 : 3 en 6
91 : 1

De 1e Zondag.

VRAAG 1: Wat is uw enige troost, beide in het leven en sterven?

ANTWOORD: Dat ik met lichaam en ziel, beide in het leven en sterven, niet mijn, maar mijns getrouwen Zaligmakers, Jezus Christus eigen ben, die met zijn dierbaar bloed voor al mijn zonden volkomenlijk betaald en mij uit alle heerschappij des duivels verlost heeft, en alzo bewaart, dat zonder den wil mijns hemelsen Vaders geen haar van mijn hoofd vallen kan, ja ook, dat mij alle ding tot mijn zaligheid dienen moet, waarom Hij mij ook door Zijn Heilige Geest van het eeuwige leven verzekert, en Hem voortaan te leven van harte willig en bereid maakt.

CATECHISMUS ZONDAG 1 VRAAG 1 (VERVOLG-4)

THEMA: TROOST

We zijn gekomen tot en met: "En mij uit alle heerschappij des duivels verlost heeft."
De nadruk viel op: Hoe in Christus Jezus het geweld en de heerschappij van de duivel gebroken is. Dat de satan dáár zijn tanden op heeft stuk gebeten. En dat Christus door de dood teniet gedaan heeft, die het geweld van de dood had, dat is de duivel.

We hebben ons toen beperkt tot wat in Christus, buiten ons en toch vóór ons is geschied. Omdat dáár de grondslag ligt. Toen de Heere Jezus Christus opgestaan is uit de doden, toen Hij als het ware in de staat van de verheerlijking kwam, kon de satan Hem niet langer benaderen. Zo zal het voor al Gods kinderen zijn, als zij in die heerlijkmaking mogen delen. Dat de satan geen enkele ingang, geen enkele mogelijkheid meer heeft om ze aan te vechten en te benauwen. Christus is in dat opzicht ook alle smarten van de dood ontbonden.

Toen Hij in ons vlees verkeerde heeft de satan alles op alles gezet om Hem tot zonde te verleiden, omdat Hij als onzer één kwam, met al onze zwakheid bekleed. Maar toen Zijn dood kwam en Hij opgewekt werd uit de doden, was de heerschappij van de satan voorgoed voorbij. Hij kan geen geweld meer over Jezus Christus uitoefenen.

Nu is het wel te begrijpen dat wij die in het vlees zijn, die hier als mensen naar ziel en lichaam, als zondaren, gevallen mensen, nog niet verheerlijkt in dié zin, altijd het doelwit zijn en blijven voor de vorst der duisternis.

Want het Hoofd der kerk is opgenomen in heerlijkheid, hoe zal hij dan de onderdanen met rust kunnen laten? En juist waar de Heere Zich bemoeit met Zijn onderdanen, waar Hij Zijn zegenende voetstappen zet, waar Hij als Herder in der waarheid Zijn kudde leidt en de schapen ook één voor één behandelt en verzorgt, zal die boze wolf alles op alles zetten om de schapen te verslinden. Die briesende leeuw zal alles op alles zetten om ze weg te trekken van de Herder en Opziener der schapen.

Nu zit daar nog iets bij, dat voelt u wel aan.

De grondslag ligt er, daar is niets meer aan te veranderen. Christus is Triomfator, Hij heeft overwonnen. Jezus zegt: "Ik zag de satan als een bliksem uit de hemel vallen." Zijn machtspositie is door Christus vernietigd. Toch heeft hij nog grote macht.

CATECHISMUS ZONDAG 1 VRAAG 1 (VERVOLG-4)

Daarmee wil ik nu vervolgen.

Welke consequenties heeft dat nu, wat daar op Golgotha, in de hof van Jozef van Arimathea gebeurd is, welke betekenis zou dat kunnen hebben voor ons?

Blijft alles hetzelfde? Of moet je het meer zó zien: dat wij tot die volmaaktheid kunnen komen door Jezus Christus? Dat wij niets hebben te maken met satan, die aanklager, die hinderaar?

Hoe ligt dat nu?

Nu, ik denk dat we dat met elkaar eens zijn, je kunt absoluut niet zeggen: het blijft hetzelfde, want je merkt overal, waar de Heere Jezus en Zijn Woord komt, daar gebeurt wat. Want Hij zegt: Ik ben gekomen om de werken van de duivel te verbreken. Hij komt dus in het leven van Gods kinderen met Zijn Woord en met Zijn Heilige Geest.

En wat doet Hij daar nu?

Het is moeilijk om daar nu tot in details over te spreken en dat hoeft ook niet. Misschien is het beter om een lijn aan te wijzen: wat doet de Heere?

Nu hebben wij een verkeerde natuur, die deugt niet. Het hele denken, doen en drijven van ons mensen is vergiftigd, is totaal verkeerd gericht ten aanzien van God en van onze naaste. Nu zijn er mensen die dat "uit alle geweld of heerschappij des duivels verlost heeft" eigenlijk meer zien als een opknapbeurt, waarbij de goede eigenschappen een klein beetje versterkt worden, geactiveerd. We hebben een kiem van eerlijkheid, van rechtvaardigheid, van waarheid in ons. Die worden dan door de kracht van de Heere versterkt, het begint er dus meer op te lijken.

Daar zijn we het niet mee eens, en waarom niet?

Omdat die basis niet deugt. Als mijn wortel niet deugt, dan kan ik de boom die op de wortel staat wat fatsoeneren, wat bij- of afknippen, een beetje versieren, maar is daarmee die boom goed? Is het daarmee te redden? Ik kan wel begrijpen dat wij niet zo gauw wanhopen aan onszelf. En toch werkt de Heere daarop aan: 'uit u geen vrucht meer in der eeuwigheid!'

De boom die vervloekt werd was in zeer korte tijd verdort, maar bij een mens gaat dat niet vaak zo gauw, dat hij echt verdort. Hoe moet het dan?

Is het niet een beetje ver gezocht, als je zover gaat dat je zegt: nee, niet een opgeknapt mens, geen gefatsoeneerd mens, maar het gaat om de nieuwe Mens, om een ánder Mens, in de volle zin van het woord.

Daar raak je een heel pijnlijk punt. Wij moeten eigenlijk leren aanvaarden dat onze natuur, zoals hij door de zonde vergiftigd is, moet sterven. Die moeten we niet koste wat het kost, desnoods wat gefatsoeneerd, in het leven proberen te houden en aannemelijk te maken voor God. Nee, die is des doods schuldig.

Hoe weet ik dat?

Anders had Christus niet de dood in hoeven te gaan. Dan had die dood niet nodig geweest. Als de Heere Jezus zó goed geleefd heeft, dat Hij nooit zonde heeft gedaan en geen bedrog in Zijn mond is geweest, waarom moest Hij dan sterven? Waarom moest er een einde komen aan Zijn leven, hier als mens op deze aarde? Waarom wordt er zo vaak gesproken door de apostelen over de dood van de Zoon en de betekenis van die dood, dat gestorven zijn?

Als er nog iets te redden was geweest dan had de Heere Jezus niet behoeven te

CATECHISMUS ZONDAG 1 VRAAG 1 (VERVOLG-4)

sterven. Maar nu merk je in die dood dat radicale NEEN, wat God uitspreekt over alle vlees en dáár op Zijn eigen Kind. Je merkt daarin dat er een eind móést komen en dat God alleen opnieuw kan beginnen, dat God alléén die nieuwe mens tevoorschijn brengt, maar achter de drempel van de dood.

Dat komt ons natuurlijk vreemd voor.

Stel je voor dat de dokter zou zeggen: "De patiënt is doodziek en ik kan op het ogenblik nog niets doen, laat hem eerst maar doodgaan." Dan zou je zeggen: "Man, hoe haal je het in je hoofd, nú moet je iets doen, zolang er leven is, is er hoop." Dat beeld gaat niet helemaal op. Maar het komt ons zo vreemd voor: 'die zijn leven verliest zal hetzelfde vinden; die het zal zoeken te behouden, zal het verliezen.'

Ik meen dat het van der Groe was die zei tegen een stervende, die het nogal benauwd had: "Man, laat je van God verdoemen." Hij bedoelde: aanvaard het nu maar, dat NEE van God over jouw leven, dat je niet verloren gáát, maar dat je verloren bént, met alles wat je hebt. (De Heere zegende dat ook nog aan die man.) Daar zit zoiets in van: in al zijn klachten en tranen wil een mens het maar niet opgeven, dat hij maar wat rammelt met de bladeren, een boom zonder vrucht.

Hier is het dus niet mogelijk om die boom, zoals dat in ons godsdienstig leven vaak gaat, te versieren met wat mooie appels en een kleurtje. Hier is maar één oplossing: sterven! Je zou ook kunnen zeggen: afsterven. Maar dan op de meest intieme manier, want ik ben het zélf, het is mijn natuur. Ik weet, met eerbied gesproken, dat ik uit een ander vaatje moet tappen, dat kan ik weten. Zeg zelf: hoeveel keer heb je in je leven ontdekt dat de put van je eigen bestaan zó diep is, dat, als je zegt: "ik weet het wel", dan zeg je de andere dag: "het is nog veel erger." Dat is de werkelijkheid.

Iets nieuws moet er zijn. Nu is er het nieuwe in Christus. Dat kan nooit genoeg gezegd worden. Daar is iets wonderbaarlijks gebeurd. Hij is opgestaan en opgewekt, de Nieuwe Mens. Wat heb ik nu nodig? Nu kom je op het stuk van de bekering.

Bekering kan een stuk zijn dat betrekking heeft op onze goddeloze daden, op ons goddeloos denken, op ons vrome denken, onze vrome daden. Dat mes snijdt aan alle kanten. Dat mes laat niets heel en zegt: "Alles wat niet uit het geloof is, dat is zonde; wat niet uit die ware Wijnstok Christus komt, is verkeerd; dat is van die wortel van Adam." Nu is dit wel in zeer sterke mate een stukje verlossing uit de heerschappij. Let wel, het staat er zo wijs. Er staat niet dat we van de duivel verlost zijn, want die blijft een leven lang stoken, hinderen, aanklagen, benauwd maken. Maar er staat: 'heerschappij'. Dat is het oppergezag, de leider, het heersen over mij.

Waar gaat nu in de praktijk dat heersen van de satan wankelen?

Wel, hij heeft ons gevangen in de list: 'gij zult als God zijn, kennende goed en kwaad'. Toen hij dat zei stonden die mensen daar in de staat der rechtheid, in het paradijs. En we hebben geluisterd. Wat is nu eigenlijk de verdorvenheid van de mens ten diepste? 'Als God zijn', kennende goed en kwaad. Niet meer kind, zoon of dochter zijn, maar in díé zin mondig, dat ik wat dát betreft naast en bóven God kan leven, regeren. Dat is het kwaad van de mens. Daarin heeft het geweld van de satan zijn grootste triomf bereikt. Dan zeg je: wat heeft die satan toch een loon op zijn arbeid, want de wereld en de kerk knettert er van: 'als God zijn!'

We zeggen dat zó niet, maar in het meest ootmoedige spreken kan nóg die adder onder

CATECHISMUS ZONDAG 1 VRAAG 1 (VERVOLG-4)

het gras zitten, 'als God zijn', hoogmoed. En als de mensen de mond zo vol hebben - helwaardig, doemwaardig - dan kunnen ze het nog niet laten om het woordje 'waardig' te gebruiken. Als je er oog voor krijgt, dan zeg je: "Hoe kan dát nu ooit goed komen?" Die aandrift in een mens die zo sterk is, dat je het al bij de kleinste kinderen op ziet groeien; 'als God zijn'.

Wat is daar nu aan te doen?

Want daarin heeft de satan het succes behaald, zijn winst. Een pronkstuk van satans vingers is: 'Is dit niet het grote Babel, dat ik gebouwd heb?' Een plant uit zijn tuin is: 'Wie is de Heere, dat ik Zijn stem gehoorzaam zou zijn?'

Dat vind je niet alleen bij Nebukadnezar en Faraó, maar dat vind je ook in Israël: 'Wie is de Heere? Hij doet geen goed en Hij doet geen kwaad. Je moet het zelf maar uitzoeken, je mág het zelf uitzoeken.' Het is ook één van de meest strijdige delen van de waarheid, als je dáár aan gaat tornen en zegt: "Hoor eens, wij zijn maar schepselen, ons geluk is alleen gelegen in de gemeenschap met onze Schepper en Maker." Dan stuit dat tegen de borst. Een mens wil er niet zo voor uit komen, maar in principe zegt hij: "Nee, dat wil ik niet, daar heb ik geen zin in. Ik heb geen zin om horig aan God te zijn. Wie is God?" Hij kan wel voor een afgod buigen, want bij die afgod heeft hij een zekere inbreng. Maar bij God, de God van de Bijbel

Wat is nu die doorbreking van de heerschappij van de satan?

Dat die ik-god, die zowel in onze vroomheid, als in onze goddeloosheid, het heft in handen heeft, gaat wankelen. Dat die gaat vallen totdat hij voorgoed uit het gezicht verdwenen is. Piepend en steunend misschien, maar hij moet verdwijnen.

Kohlbrugge schrijft ergens:

'Het ik, het ik, het móét eraan
om in genade vast te staan.
Geneesheer, snijdt maar diep in 't vlees
ontferming vindt bij U de wees
Hij die ons uit genade schiep
sneed nooit te diep.'

Dat is iets tegen jezelf in. Het is iets van de overgave, van het hijsen van de witte vlag. Het is iets waar het in de Bijbel vaak op neer komt: nu weet ik dat de Heere alléén God is en dat alle goden van de mensen ijdelheid zijn.

'Oren hebben ze, maar horen niet
ogen, maar zien niet
een mond, maar spreken niet.'

Dan zie je hoe de heerschappij van de satan woedt bij een goddeloos mens als Manasse, die Jeruzalem dronken maakte van het bloed van Gods kinderen, wat zie je in zijn leven, regering, karakter, natuur, zo sterk die ontzettende strijd: ik - God.

'De God van mijn vader', iedereen die mij daaraan herinnert, sla ik de kop in. Ik wil zelfs niet meer herinnerd worden aan die God van mijn vader. Wat zie je dan die mens met opgestoken vaan openbaar te velde trekken. En God laat hem een tijd lang begaan, maar op een gegeven ogenblik gaat het fout, het is niet uit te houden, je komt bij God terecht, óf bij de duivel, het loopt ergens vast. Wij denken zo makkelijk: je kunt op het

CATECHISMUS ZONDAG 1 VRAAG 1 (VERVOLG-4)

allerlaatste moment, als je werkelijk in de put zit, nog gauw even roepen. Nú, als God er niet bij is, dan doen we het niet! Manasse óók niet. Al zou een mens gemarteld worden en het nog zo slecht hebben, hij kan dat IK, die anti-God, niet prijsgeven, onmogelijk! Je kunt alles wegnemen, maar als je dát wegneemt, kan hij niet meer leven. Zolang een haan nog één veer heeft, kakelt hij, maar als alles weg is, zijn glorie, dan gaat hij dood. Manasse was een goddeloze waar de heerschappij des duivels verbroken werd.

Nu een vroom mens. Paulus.

Hij had niet in de gaten dat in heel zijn denken over gerechtigheid, goede werken, het beveiligen van het land en de kerk tegen die boze ketter, tegen die Jezus van Nazareth, dat ten diepste dat IK, dat zich handhaaft tegen die bebloede, gekruisigde Man van smarten, de boventoon voerde. Hij wilde zelfs brieven hebben, een actie om ze allemaal gevangen te nemen en te laten doden, die de naam van Jezus Christus noemden. Daar komt God bij die man, hóóg te paard. Het licht schijnt en hij valt ter aarde. Hij hoort een stem: "Saul, Saul, wat vervolgt gij Mij? Het is u hard de verzenen tegen de prikkels te slaan." "Wie zijt Gij, Heere?" Opeens is daar de Sterkere, opeens is daar die ándere God. Niet die God, die hij dacht te hebben, die het met hem eens was, die de grondslag vormde voor zijn principes, ijver, wetsbetrachting. Maar die ándere God, die daar helemaal geen notitie van lijkt te nemen, die helemaal niet zegt: Ik vind dat je goed je best doet, of, je doet goed je best, maar zó hoeft het nu ook weer niet. Maar een God, die zegt: "Wat vervolgt gij Mij?" "Wie zijt Gij Heere?" "Ik ben Jezus, die gij vervolgt." Daar zie je de doorbraak door die heerschappij van de duivel.

Dit is de hoofgedachte, en die hoofgedachte kun je splitsen in allerlei bij-gedachten.

Als jij, die goed weet wat God in Zijn Woord zegt, jouw ik tegenover die God en Zijn woord stelt, dan kun je zeggen: Dat doe ik omdat ik dát of dát fijn vind, dát leven trekt me aan. Misschien zeg je wel: ik ben toch voor de verdoemmenis. Je meent het niet, maar het kan best zó zijn: laat ik nu nog een poosje mijn eigen gang gaan. En toch praten we er dan eigenlijk nog een klein beetje omheen. In principe is de kern van ons denken zo: ik ga niet voor God opzij. Dat maak ik wel uit, hoe ik leef, hoe ik met mijn naaste omga. En zoveel slechts zie ik er niet in. Voel je? De kern van alles is niet dat we zo lelijk doen, of dat ik zo lelijk voor mijn vrouw en kind ben, of weet ik wat ik overhoop haal, dát is de kern niet, dat is een gevolg! Waarvan?

Ik blijf staan tegenover God en tegenover Zijn Woord, dáár handhaaf ik mij in. Zodra ik ook begin te wankelen, voor het eerst of bij vernieuwing, dan komt er een kentering. Dan merkt je man of je vrouw dat, of je kind, of de gemeente. Je zit niet meer zo onwillig, zo onverschillig te kijken alsof het je allemaal niet interesseert.

Je gaat luisteren, horen. Want God begint de heerschappij te breken. Ze is er nog wel, je moet niet denken dat je er bent. Want we zijn er pas als we onze ogen hebben gesloten en als men zegt: "Het is afgelopen." Dan is het ook afgelopen, Gode zij dank. Maar je begrijpt wel, God kan ons er niet zo bij laten zitten, dat klopt niet. Daar heeft Hij Zijn lieve Zoon niet voor overgegeven in de dood. Hij zegt: "Kom". En al gaat het dan ook, omdat het mijn diepste 'ik' raakt, door moerassen, door mooie en kwade wegen, door alles heen, God bereikt Zijn doel. Hij zegt: "Kom en uw ziel zal leven, daar waar je nu zit sterft je ziel, gaat je leven te gronde, maar Ik geef duurzaam goed." Zo komt er dan ook iets van die breuk van die heerschappij van de satan uit. Dat wat op Golgotha

CATECHISMUS ZONDAG 1 VRAAG 1 (VERVOLG-4)

geschied is, waar de geweldenaar overwonnen is door Jezus Christus, strekt zich uit over uw en mijn leven.

Weet je wat ik bedoelde met dat het zo moeilijk is: ieder mens is een mens op zich, er is geen mens hetzelfde. Het kan best zijn dat de één hieraan denkt en de ander weer aan iets anders. Ieder hart heeft zijn eigen bittere smart. Maar als de wortel van ons leven Christus mag worden, iets prijsgeven, dan zeg je: wat zijn we toch een krullenjongens, - ik voel me wel zo, nog geeneens een krullenjongen - wat beschikken we dan nog sterk over onszelf, wat is onze inbreng toch ontzettend groot, desnoods Christelijke inbreng.

Wat beseffen we toch weinig van die simpele liedjes:

'Neem mijn leven, laat het Heer,
toegewijd zijn aan Uw eer.

neem mijn handen, mijn voeten, mijn ogen;

Dat betekent een heel mens op een andere aansluiting, een ander contact, een andere bron. Dan ga je begrijpen wat de Catechismus bedoelt met: 'de allerheiligsten hebben nog meer een klein beginsel van die gehoorzaamheid'. Dat dat nu in alle delen van hun leven zichtbaar wordt: 'ik ben niet van mezelf'. Net zoals die man in de trein. Het gaat niet om het kaarten als zodanig, daar heb ik geen verstand van, maar

"Een kaartje leggen?"

"Nou, nee, ik heb geen handen."

"Je hebt toch handen?"

"Ja, maar die zijn niet van mij, die zijn van God."

Als je zoiets hoort - dat hoeft je niet na te doen, je hoeft er niet krampachtig over te doen, gelukkig niet - dan voel je in je hart dat het hier nog maar kruimelwerk is. Een ten dele, stukwerk. Maar dan komt het toch nooit af? Nu, dat hoeft ook niet, in die zin, want het is áf in onze Heere Jezus Christus. Als Hij geopenbaard wordt, wordt Zijn kind mét Hem geopenbaard, maar het begint hier.

Als mijn ik moet wijken dan komt er ruimte. Dan komt er ruimte voor je vrouw, voor je man, voor je kinderen, voor je huwelijk. Voor alle verhoudingen, ruimte. En dan niet van dat misselijke gedoe: geef mij de schuld maar - dat is ook allemaal eigen ik, dat is niet echt liefde, maar lievigheid en: dat doen wij niet - maar dat is niet waarachtig -. Het is veel mooier als je eens merkt in zo'n sterk karakter, zo'n sterke persoonlijkheid, zo'n sterk opstandig mensenkind - bij de één komt het veel sterker naar voren dan bij de ander - tot je verbazing dat hij een stukje in moet leveren. Dat is een Godswonder, waar de heerschappij van de satan doorbroken wordt. Dat je zegt van hem: "Dat had ik nu nooit kunnen denken van hem." God, Christus, die zegt: "Ik ben gekomen opdat ge leven zoudt hebben en overvloed." Dat is zo groot. Je kunt het wel opblazen en zeggen: "Hij is zo dit en hij is zo dat." Maar je moet er ogen voor hebben om het te kunnen zien, anders zie je het niet eens. 'Nooit iets van die man gemerkt, nooit iets van hem gehoord.'

Maar je kunt soms zeggen: Hé, dat heb je niet van jezelf, dat is de kracht van Gods genade, de triomf van Gods genade juist dáár waar je de satan helemaal niet de baas kunt, waar je maar al te graag naar hem luistert. Daar breekt Gods genade opeens dwars doorheen. Het zakt soms weer in elkaar ook, maar je merkt het, dat opgerichte teken van Gods ontferming: Ik wil en zij zullen!

CATECHISMUS ZONDAG 1 VRAAG 1 (VERVOLG-4)

Zo wordt uit het fundament 'Jezus Christus', waarin de heerschappij van de satan voor eeuwig gebroken is, uit díé Bron wordt een ellendig volk besprenkeld. En dan noemt Petrus de Heere Jezus Christus als een voorbeeld des lijdens, opdat ge Zijn voetstappen zoudt volgen. En Paulus zegt: "Dit gevoelen zij in u, hetwelk ook in Christus Jezus was, Die het geen roof behoefde te achten, Gode gelijk te zijn, maar Hij heeft Zichzelf ontledigd, vernietigd, de gestalte van een dienstknecht aannemende." Daar heb je dat. Dan is het dat gevoelen wat in Christus Jezus was. Ik hoop dat in de gemeente, in mijn persoonlijke leven, in jullie leven dat mag inwerken door de Heilige Geest.

En dan moet ik er nog wat bij zeggen:

Er staat in de wijsheidswoorden: 'de drukking der toorn brengt twist voort'. (Het is iets van mijzelf, hoor, als leidraad.) Nu kun je in het leven de grootste spanningen creëren door het drukken van de toorn. Dat betekent niet een onderdrukken van de toorn, maar het betekent: iemand uitdagen, waarvan je weet dat het niet lijden kan, waarvan je van te voren weet dat het uitloopt op narigheid. Dat moet je niet doen! Je kunt op die manier met elkaar omgaan, dat drukken, in de zin van uitdagen. Je hebt gelijk, maar als je weet dat er bij die ander geen plaats voor is, waarom doe je het dan? Is het niet eigen ik wat de voldoening van het gelijk wil smaken, gelijk wil hebben? "Zie je wel, ik dacht het al, nooit zondaar voor God geweest." En toch ben je dan verkeerd bezig, vooral als je het weet; als ik overtuigd ben dat ik een bepaalde reactie oproep van woede, ergernis, het doelbewust daarop inwerken, door uit te dagen, wat heb ik daaraan? Is dat tot eer van de Heere?

Als het Woord aan het woord is en de gedachten uit veler harten worden openbaar, en er komt ergernis, dan zegt de Heere: "Er moeten ook ergernissen komen, opdat degenen die oprecht zijn, openbaar mogen worden." Maar als het een manier van optreden is, waarvan het resultaat van te voren al bekend is, dat is niet goed.

Je bent het soms niet met alles eens, of je zet wel eens een vraagteken, maar het beste is om een vraagteken bij jezelf te zetten. Maar neem aan dat je gelijk hebt, je hoort wel eens wat, je merkt wel eens wat: "Ach Heere, ik kan er wel dagen over praten, met mezelf, of met die persoon, maar het helpt niet. Morgen is het nog precies hetzelfde. Maar U doet het soms in één ogenblik, U keert alles om, ook mij." Dan voel je, dan zit je een beetje op de koers van het Woord, die het Heilig Evangelie ons wijst; "Leer van Mij dat ik zachtmoedig ben en nederig van hart." Zouden we niet mogen vragen: "Lieve Heere, geef ons iets van die echte uitstraling van U, opdat we ons niet vergissen en uiteindelijk bezig zijn met dat oude duivelse stramien: 'gij zult als God zijn', en dat heeft nog nooit anders dan ellende teweeg gebracht.

Er staat: "Heerschappij". Wij komen er niet van af, het is vallen en opstaan. Niet als een soort zalfje, niet dat het zo erg niet is, want het is dodelijke ernst gezien Golgotha, maar na Golgotha moet je wel uitkijken, wel voorzichtig zijn met je oordeel, met je geweldenarij, want dáár is het geschied.

Een klein stukje nog, ik had het vanavond af willen maken.

CATECHISMUS ZONDAG 1 VRAAG 1 (VERVOLG-4)

"En alzo bewaart".

Dat zit er aan vast.

De duivel wil alles verwoesten, die wil verderven, doden, slachten, ombrengen. Dat is een leugenaar, een moordenaar van den beginne, die is in de waarheid niet staande gebleven, geen waarheid is in hem.

"Op zúlk een wijze bewaart, dat zonder de wil van mijn hemelse Vader geen haar van mijn hoofd vallen kan, ja ook, dat mij alle ding tot mijn zaligheid dienen moet."

Hier gaat het over de Vader. Je kunt merken in het antwoord dat de Drieënige God genoemd wordt: de Vader, de Zoon, de Heilige Geest. Dat is nu in deze tijd ontzettend actueel. Dat is altijd al zo geweest, maar vooral nu. Hoe komt dat?

De ontwikkeling in de geschiedenis onder de mensen, van ons allemaal, heeft meegebracht dat er een steeds grotere mondigheid gekomen is. Mensen praten en denken vaak heel rationeel, verstandelijk. Als je hier of daar geen sluitend antwoord op kunt geven, laten ze je vallen. Dat kun je overal merken, in de kerk, in het burgerleven, op school bij leraren en leerlingen, bij directeuren, werkgevers en werknemers, overal is die mondigheid doorgedrongen. Dat is niet allemaal negatief, dat wil niet zeggen dat er niets voor verbetering vatbaar is in ons maatschappelijk, burgerlijk en kerkelijk leven.

Maar nu merk je dat op dezelfde manier, dezelfde trant, hetzelfde niveau waarop mensen met elkaar omgaan, zo zie je ook dat mensen over de dingen van God en over Zijn Koninkrijk, Zijn Woord spreken. Dingen, die we als kinderen niet zouden uitspreken of vragen, worden vandaag de dag wél gezegd of gevraagd. Er wordt pró-tést aangetekend. Zoals je dat in het sociaal-maatschappelijk verkeer hebt gekregen, zó heeft dat ook steeds duidelijker vorm gekregen, dat protest tegen de Heere. Miljoenen mensen op de wereld zeggen: "Als God dan liefde is, hoe komt dan dit; 'geen haar van mijn hoofd vallen kan', moet je eens kijken. Is dat nu Gods werk? Die mensjes die samen gespaard hebben om een nestje te bouwen, en opeens wordt die jongen te pletter gereden. Wat heeft dat met God te maken?" En die jongen, ik heb hem nog gekend ook, was in de kerk getrouwd, degelijk, keurig, lief, mooi. De andere dag zei hij: ik zal eerst dat schilderijtje dat we gekregen hebben, even ophangen. Hij zet zijn boormachine in de muur en boort op een elektrische leiding en slaat dood op de grond. Eén dag getrouwd! Daar komt een mens en die zegt het nu. In het brede, in het grote genomen, is die stem steeds sterker geworden, die stem tégen God. Er wordt ook veel meer over geschreven, in de Leidse lezingen rond professor Beek over 'waarom', daar kom je het tegen; het is gewoon actueel: waarom, wat heeft God hier of daar nu mee te maken?

Is de geschiedenis nu Gods geschiedenis of is de geschiedenis een ten ondergang gedoemde zaak die uitloopt in de duisternis? Dat onvoorstelbare leed wat tot ons doordringt en wat we niet kunnen bevatten. Je kunt het overdrijven, maar er zit een kern van waarheid in, voor mensen die niet met oogkleppen hebben gelopen, maar die enigszins de geschiedenis hebben gevolgd, die misschien wel twee wereldoorlogen hebben meegemaakt, die misschien van wat hun lief en dierbaar was hebben zien vallen onder de kogels, doodgeknuppeld in de concentratiekampen, aan ziekten gestorven. Miljoenen mensen, één schreeuw naar omhoog. Vroeger las je wel eens als er tegenslag was een dag van verootmoediging, een dag van erkenning van onze

CATECHISMUS ZONDAG 1 VRAAG 1 (VERVOLG-4)

schuld. Dat hoor je nu niet meer, eerder een dag van protest. Het is als één van die Scandinavische schrijvers schreef, een atheïst, die laat al die miljoenen mensen in een lange rij opmarcheren naar God om Hem dan te vragen: "Waaróm?!" Dat beschrijft hij op zo'n indrukwekkende manier: die miljoenen massa's mensen, die allemaal op zoek gaan om God te vinden, om God de vraag te stellen, zich voor God te presenteren: Hier zijn we! - de ontkenning is heel eigenaardig, want dan vinden ze een oude man Maar dat laat ik verder rusten -Ten aanzien van de Heere God durven mensen dingen te vragen of te zeggen, die men vroeger niet zei. Dat wil niet zeggen dat de mens zoveel slechter of beter is, wij zijn allemaal gevallen schepselen, maar iedere eeuw heeft zo zijn eigen karakteristiek.

Kun je nu in zo'n tijd van zoveel geweld, gruwel, uitzichtloosheid en dreiging zeggen: "En alzo bewaart, dat zonder de wil van mijn hemelse Vader geen haar van mijn hoofd vallen kan, ja ook, dat mij alle ding tot mijn zaligheid dienen moet?" Ik kan er niet meer op ingaan, de tijd is voorbij, laten we er vast eens over denken, jongens en meisjes: In welke richting zou je het antwoord mogen zoeken? Is God veranderd? Zijn wij veranderd, of zijn we alleen maar een beetje eerlijker geworden? Of is er geen bewustheid meer dat wij in principe de eeuwige dood hebben verdiend? Dat zou ook kunnen, dat een mens dat zonder meer aan de kant schuift, alsof hij zeggen wil: "Als dat waar is, dan hoeft het voor mij helemaal niet meer!"

Dan zou heel die stemming wel eens kunnen getuigen van de vijandschap tegen God. Maar daar gaan we de volgende keer over verder, als de Heere wil en wij leven.

AMEN